



# "L'islam recela del model occidental"

El filòsof marroquí Nour Eddine Affaya defensa la pluralitat del món àrab i el seu dret a articular un discurs alternatiu al que li dicta Occident: "Juguem al confusionisme intencionat per crear estereotips i eclipsar el debat de fons que proposen els àrabs".

**N**our Eddine Affaya és professor de filosofia a la Universitat Mohàmmèd V de Rabat (Marroc), i ha estudiat durant molts anys la dificultat de mantenir una identitat pròpia en un món intercultural: "És encara més difícil quan qui vol preservar aquesta identitat és àrabo-musulmà".

Affaya és també membre del Congrés Nacional Àrab, reunit a Casablanca el mes passat per acordar una estratègia cultural, política i econòmica entre intel·lectuals i polítics de tots els països àrabs.

—*Quins van ser els grans temes de la reunió de Casablanca?*

—En el Congrés Nacional Àrab, hi caben intel·lectuals i polítics de totes les tendències: socialistes, nacionalistes, liberals... De països i d'edats diferents, amb idees distintes sobre la separació entre religió i estat, l'estatut de la dona, els drets de l'home, etcètera. El que és un fet és que tots se senten àrabs. Els cristians es declaren, fins i tot i abans que res, de cultura àrabo-musulmana i, després, de fe cristiana. Els cristians solen ser els més liberals, però també hi ha els tradicionalistes, que entenen l'islam com una forma de regir la vida política.

—*Creu que el món àrab ha fet bandera dels aspectes més integristes de la seva religió per subratllar l'oposició a la cultura "imperialista" occidental?*

—Cada vegada que hi ha un desafiament en el món àrab, ve d'Occident. Actualment, es troben enfrontats amb els Estats Units pel petroli. També per la implantació de l'estat d'Israel com una plataforma estratègica dels Estats Units en aquella regió. Com que no es fa respectar la llei internacional en casos com el del poble palestí, és lògica aquesta reacció. Occident s'omple la boca de llibertat, de-

mocràcia... Però fins a quin punt és sincer en la defensa d'aquests drets? O no va ser perquè l'Iraq era un estat àrab que, quan va envair Kuwait, ràpidament els Estats Units van buscar aliats per atacarlos? És un fet, per exemple, que la radicalització del món àrab va néixer de la creació de l'estat d'Israel.

—*Es pot dir que l'antiga bipolarització del món entre capitalisme i comunisme és ara entre Occident i països àrabs, entre cristianisme i islam?*

—És que Occident ha de necessitar sempre un enemic? Jo crec que sí. Els dirigents occidentals estan convençuts que el liberalisme és la fi de l'evolució històrica. Creuen que és un sistema perfecte, sobretot després del fracàs de l'experiència comunista. Jo crec que hi ha uns altres camins, a més del capitalisme. Però, més enllà d'això, per què parlem de guerra de cultures, entre occidentals i àrabs? Em penso que hi ha estereotips, imatges falses i que es juga al confusionisme intencionadament. Circulen idees equivocades sobre uns i altres. Hi ha diferents móns àrabs i no hi ha tampoc un sol Occident. O és que a Europa no han volgut frenar la penetració americana, per exemple, amb les quotes de projecció de cinema europeu? Igual passa amb l'islam nigerià i palestí, o amb els sunnites i els

xiïtes. El que tenen en comú és que recelen i s'oposen a la importació del model occidental.

—*Però la manera de defensar la diferència ha estat sovint a base de terrorisme internacional, la cara més fosca de l'integrisme islàmic.*

—Crec que hi ha maneres millors de fer notar que som diferents que no el terrorisme, és clar. Però la globalització ha imposat unes formes de relació entre les cultures que no tenen res a veure amb l'e-

**"Han estat els polítics i els interessos econòmics, que han creat el moviment migratori a Europa aquest segle... Són els polítics i els economistes qui haurien de resoldre ara els problemes culturals que això ha portat."**



quitat, sinó més aviat amb els interessos de les multinacionals.

—*I en quin grau és equitativa aquesta relació quan l'àrab, a més, és un immigrant en un país occidental?*

—L'ésser humà és essencialment un ésser immigrant. Tots som estrangers. Ni a Europa, ni a Amèrica, ni enlloc no existeix una comunitat pura des dels inicis del temps. Però avui, si juguem amb la integració de les minories per interessos partidistes, com en el cas dels magribins a França, ens podem trobar amb problemes greus, difícils de resoldre fins i tot per a les generacions vinents. Jo crec en un futur multicultural d'Europa, com és el cas dels Estats Units, on tot són immigrants i on no hi ha una cultura oficial. El multiculturalisme és la solució dels problemes de les minories estrangeres. Tot i que a Europa els musulmans no hi són gens estranys. De fet, l'Islam és la segona religió d'Europa. S'ha de reconèixer l'islamitat que hi ha al vell continent.

—*Si bé és cert que hi ha un marge d'entesa entre les religions, també és evident que les diferències culturals poden ser a vegades insalvables. La situació de la dona, per exemple.*

—El problema de la immigració és molt complex. S'hi barregen factors culturals, polítics, econòmics i religiosos. Ara, per exemple, ja hi ha una segona

generació d'immigrants a França. Són francesos i ahora musulmans. Com es pot crear una identitat pròpia per a aquesta nova classe de francesos? Bé, han estat els polítics i els interessos econòmics que han creat el moviment migratori a Europa aquest segle. Sobretot perquè faltava mà d'obra per a unes feines que els europeus no estaven disposats a fer. Són els mateixos polítics i els economistes que haurien de resoldre ara els problemes culturals que això ha portat. Han canviat els paisatges: hi ha dones amb vels a les grans ciutats europees, gent de pell més fosca...

—*Com hauria de ser un futur de cooperació a la Mediterrània?*

—De *partenariat*, sobretot després del que es va dir a la Conferència Euromediterrània de Barcelona del 1995. Cal que les bases del comerç siguin el *partenariat*, els drets de l'home, la democràcia i que es reparteixi la riquesa de forma diferent. No es pot parlar de democràcia sense distribució de la riquesa. La construcció d'un espai propi a la Mediterrània no pot construir-se a doble velocitat. Altrament, la gent del sud no pot viure a casa seva i forçosament ha de fer cap als llocs on hi ha possibilitats d'enriquir-se. Si volem reduir les migracions, l'única manera és de repartir la riquesa.

**"Es que Occident ha de necessitar sempre un enemic? Jo crec que sí. I ara és l'islam l'únic que s'oposa a l'hegemonia occidental".**

**Antoni Cruañas**